

OPINNÄYTETYÖ

Liikkuva kohtaamispaikka vanhemmuuden tukena
Kehittämissuhteita liikkuva kohtaamispaikka Karuselliin

Maria Peippo ja Henna Vainio

Yhteisöpedagogi (AMK)

210 op

5/2025

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijät: Maria Peippo, Henna Vainio

Opinnäytetyön nimi: Liikkuva kohtaamispaikka vanhemmuuden tukena

Sivumäärä: 37 ja 2 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Tiina Heimo

Työn tilaaja(t): Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Liikkuva kohtaamispaikka Karusellin kehittämistarpeita, sillä sen toiminta on aloitettu vasta elokuussa ja on toimintaperiaatteeltaan Suomessa ainoa laatuaan. Opinnäytetyön tilaajana toimi MLL:n Varsinais-Suomen piiri ry. Kohtaamispaikka Karuselli perustettiin vastaamaan Salo-Someron seudun laajaa pinta-alaa ja perheiden tarpeita. Toiminnaltaan se on liikkuvaa ja toimintaa järjestetään eri paikkakunnilla, jotta mahdollisimman monilla on mahdollisuus osallistua toimintaan.

Tietoperustassa tarkasteltiin kehittämistyön kannalta keskeisiä käsitteitä. Nämä käsitteet olivat vanhemmuuden tuki, kohtaaminen, kohtaamispaikka, vuorovaikutus, sekä saavutettavuus ja esteettömyys.

Kehittämistyön menetelminä käytettiin benchmarkingia ja kyselyä. Benchmarkingin kohteet olivat Aseman lapset ry:n Walkers-autotoiminta ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kohtaamispaikka Koivukylä. Kyselyyn vastasivat Varsinais-Suomen hyvinvointialueella työskentelevät ihmiset, jotka kuuluvat Karusellin ohjausryhmään. Tässä opinnäytetyössä ei otettu huomioon asiakkaiden mielipiteitä.

Tulokset osoittivat, että Karusellin toiminnassa on paljon hyvää, mutta kehittämistarvetta on. Tuotoksena syntyi kehittämis ehdotukset viestintään, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyen.

Asiasanat: kohtaaminen, vuorovaikutus, saavutettavuus, esteettömyys

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Degree Programme in NGO and Youth Work, Bachelor of Humanities, Community Educator

Author: Maria Peippo & Henna Vainio

Title: Moving Meeting Place as Support for Parenthood

Number of Pages: 37 and 2 attachment pages

Supervisor(s): Tiina Heimo

Commissioned by: MLL Varsinais-Suomen piiri ry

The purpose of this thesis was to examine the development needs of the Moving meeting place Karuselli, as its operations only started in August and it is unique in Finland in its operational principles. The client for this thesis was the Varsinais-Suomi district of the Mannerheim League for Child Welfare (MLL). Kohtaamispaikka Karuselli was established to serve the wide area of Salo-Somero and the needs of families. Its operations are mobile, and activities are organized in different locations to enable as many people as possible to participate. The theoretical framework examined key concepts relevant to development work. These concepts included support for parenthood, meeting, meeting place, interaction, as well as accessibility and barrier-free access.

As methods for development work, benchmarking and surveys were used. The benchmark targets included Aseman lapset ry's Walkers automotive activities and Mannerheim League for Child Welfare's Uusimaa district's Koivukylä meeting place. The survey was answered by people working within the Varsinais-Suomi well-being region who are part of the Karuselli steering group. In this thesis, we did not consider the opinions of the clients.

The results showed that Karuselli's activities have many strengths, but there are also areas that need development. As a result, development proposals were created concerning communication with stakeholders and accessibility.

Keywords encounter, interaction, accessibility

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	LIKKUVA KOHTAAMISPAIKKA KARUSELLI.....	8
3	TIETOPERUSTA.....	11
	3.1 Vanhemmuuden tuki.....	11
	3.2 Kohtaaminen.....	12
	3.3 Kohtaamispaikka.....	13
	3.4 Vuorovaikutus.....	15
	3.5 Saavutettavuus ja esteettömyys.....	17
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT.....	19
	4.1 Kysely.....	19
	4.2 Benchmarking.....	20
5	TULOKSET JA ANALYSOINTI.....	22
	5.1 Kyselyn tulokset.....	22
	5.2 Kyselyn analysointi.....	23
	5.3 Avoin kohtaamispaikka Koivukylä.....	25
	5.4 Walkers-autotoiminta.....	26
	5.5 Työntekijäresursseja ja esteettömyyttä.....	27
	5.6 Yhteenveto.....	30
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA KARUSELLILLE.....	31
7	LOPUKSI.....	33

LÄHTEET	35
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piirin liikkuva kohtaamispaikka kulkee perheiden luokse. Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry (jatkossa MLL) käynnisti liikkuvan kohtaamispaikkatoiminnan Salon seudulla elokuussa 2024, osana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (jatkossa Varhan) perhekeskuksen palvelukokonaisuutta. Salolainen ilmaisjakelulehti Salonjokilaakso kertoi lokakuussa 2024 kohtaamispaikka Karusellin aloittavan toimintaansa erilaisin toiminnoin sekä vaihtoritempauksella, keräten samalle toimintaan lahjoitusleluja (Kuisma, 2024).

Perhekeskus on palveluverkosto, joka tarjoaa varhaista tukea, sekä vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin. Perhekeskuksen palvelukokonaisuuteen sisältyy yhtenä osana lapsille ja perheille suunnattu hyvinvointia, kasvua sekä kehitystä edistävä toiminta. Perhekeskuksen kokonaisuuteen kuuluu myös kohtaamispaikkatoiminta. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat muun muassa järjestöjen palvelut ja toiminta, joten on luontevaa, että juuri perheiden asialla oleva MLL järjestää avointa kohtaamispaikkatoimintaa perhekeskuksessa. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2023.)

Työn tilaaja on Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry. Liikkuva kohtaamispaikkatoiminta on täysin uudenlaista toimintaa, joten siinä riittää kehittämistä. Tietojemme mukaan liikkuva kohtaamispaikka tällaisessa monipaikkaisessa, yhden ohjaajan muodossa, on ainutlaatuisia koko Suomessa. Uuden kohtaamispaikan toiminnan aloittamisessa on monia huomioitavia asioita. Huomioon otettavia asioita ovat esimerkiksi muiden, samalla alueella toimivien avoimien kohtaamispaikkojen aukiolot päällekkäisyyksien välttämiseksi, varmistaa tiedonkulku asiakaskohderyhmille mainostamalla monikanavaisesti monikielisyys huomioiden, pohtia mille alueille jalkaudutaan ja mistä tilat saadaan käyttöön.

Ensimmäisen syksyn ajan Karusellin kehittämistä ohjasi vahvasti kokeilukulttuuri. Toinen tämän opinnäytetyön kirjoittajista työllistyi Karusellin perhetoiminnan ohjaajaksi ja pääsi ideoimaan toimintaa alusta lähtien. Aluksi kartoitettiin paikallisten MLL-yhdistysten vapaaehtoisvoimin toimivat perhekahvilat, Salon ja Someron kaupunkien varhaiskasvatuksen sekä seurakuntien avoin toiminta, kuultiin muiden kohtaamispaikkojen asiakkaiden toiveita perhekahviloiden sijainneista, ja paikat päätettiin näiden tietojen pohjalta. Ajatuksena oli saada joka kylälle Salossa ja Somerolla avointa MLL:n toimintaa. Jos jokin perhekahvila oli erityisen hiljainen, saattoi Karuselli päättää kolmannen hiljaisen kerran jälkeen siirtyä eteenpäin. Kokeilut tuottivat

tulosta ja keväällä Karusellilla olikin jo muutama vakituinen perhekahvilapaikka, jotka jatkuivat syksyn jälkeen samoina.

Toiminta on uudenlaista, ja vaatii edelleen, vuoden 2025 alussa, kehittämistä. MLL Varsinais-Suomen piiri ry tilasi työn, koska he tarvitsevat tietoa uudesta kohtaamispaikasta. Selvitämme, mikä kohtaamispaikkamallissa toimii ja miten sitä voisi edelleen kehittää. Kehittämistyön tarkoituksena on hahmottaa uudenlaisen kohtaamispaikkatoiminnan kokonaisuus, taustaorganisaatio, kohtaamispaikan rakenne sekä toimijat. Kehittämiskysymyksemme ovat: millaista on liikkuvan kohtaamispaikan toiminta nyt ja miten se vastaa vanhemmuuden tuen tarpeeseen, sekä miten liikkuvan kohtaamispaikan toimintaa tulisi kehittää.

Pohjana liikkuvan kohtaamispaikan toiminnassa on käytetty muiden MLL Varsinais-Suomen piirin kohtaamispaikkojen malleja. Eri perhekahvilat kokoontuvat Karusellin toiminnassa muiden kohtaamispaikkojen toiminnalle epätyypillisesti eri paikoissa, ollen silti yhtä Karusellin toimintaa. Muissa, niin kutsutun perinteisen mallin kohtaamispaikoissa toiminta sijoittuu yhteen rakennukseen, jossa voi kokoontua monia perhekahviloita ja muita tapaamisia saman katon alla.

Opinnäytetyön tuotoksena on tarkoitus syntyä kehittämissuhteita mallin kehittämisen tueksi. Kehittämismenetelminä käytimme anonyymisti toteutettua kyselyä ja benchmarkingia. Järjestimme kyselyn Karusellin ohjausryhmässä, johon osallistui Varsinais-Suomen hyvinvointialueen työntekijöiden lisäksi Salon ja Someron seurakunnan ja kaupungin työntekijöitä. Benchmarking-kohteina ovat MLL Koivukylä sekä Aseman lapset ry:n Wauto-toiminta. Nämä toimivat vertailukohteina Karusellin toiminnalle, liikkuvuudelle ja saavutettavuudelle.

2 LIIKKUVA KOHTAAMISPAIKKA KARUSELLI

Opinnäytetyön tilaaja on MLL Varsinais-Suomen piiri ry. MLL Varsinais-Suomen piiri on järjestö, joka auttaa ja tukee perheitä erilaisissa tilanteissa. Piiri tarjoaa lapsille, vanhemmille ja perheille mahdollisuuksia kohtaamisiin, tukeen ja vertaistoimintaan omalla paikkakunnalla sekä verkossa. (Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry, 2023.)

Elokuussa 2024 toimintansa aloitti Salo-Someron perhekeskuksen monipaikkainen kohtaamispaikka. Sitä alettiin kutsua Salo-Someron perhekeskuksen liikkuva kohtaamispaikka Karuselliksi ja pian puhekieleen vakiintuikin nimeksi pelkkä Karuselli. Se on osa Varhan Salo-Someron perhekeskuksen toimintaa ja osa alueen perhevalmennuskokonaisuutta. Varhan Salo-Someron alueen perhevalmennuskokonaisuuteen kuuluu neljästi vuodessa järjestettävä vauvaperhetapahtuma, sähköinen perhevalmennus, digipolku raskaana olevalle, 6 kuukauden ikäisen vauvan vapaaehtoinen ryhmäperheneuvola sekä kolmannen sektorin perhekerhot, vauvaperhetapaamiset ja muut kohtaamispaikkatoiminnot (Varsinais-Suomen hyvinvointialue, 2025).

Monipaikkaiseksi, eli liikkuvaksi, Karuselli järjestyi sidosryhmien kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta jo ennen toiminnan aloittamista. Syynä tähän oli Salon ja Someron yhteinen suuri pinta-ala sekä pitkien välimatkojen huomioitavuus. Keväällä 2025, tämän kehittämistyön käynnistyessä, toiminnassa on viisi päivisin toimivaa perhekahvilaa, joista yksi toimii Somerolla ja neljä eri puolilla Saloa, yksi iltaperhekahvila Salon Halikossa, sekä vauvakahvila Salon keskustassa. Toimintaa on arkipäivisin. Karusellin toiminta on käynnistetty antamaan tukea vanhemmuuteen siellä, missä perheet asuvat. Perheiden on mahdollisuus verkostoitua muiden lähellä asuvien lapsiperheiden kanssa, kun toiminta viedään asuinpaikalle tai mahdollisimman lähelle sitä. Tämä edistää erityisesti syrjäseudulle muuttaneita kotiutumaan asuinalueelle, kun toiminta ja sen tuomat verkostoitumismahdollisuudet ovat usein muuten vähäisiä. Karusellin toiminta-ajatuksena on palveluiden liikuttelu, joka mahdollistaa lyhyempien välimatkojen avulla suuremman joukon kohtaamisen ja vertaistuen antamisen laajemmalla alueella. Toimintaan on mahdollista osallistua säännöllisesti myös verkossa, eli siihen on mahdollista osallistua mistä päin Salo-Someroa tahansa. (M. Peippo, henkilökohtainen tiedonanto, 9.3.2024.)

Liikkuva kohtaamispaikka Karuselli on maksuton, mikä madaltaa kynnystä tulla mukaan toimintaan. Perhekahviloissa on tarjolla maksuton kahvi, sekä pientä purtavaa aikuisille ja lapsille. Karusellissa työskentelee yksi ohjaaja, sekä vaihtuvia, että vakituisia vapaaehtoisia. Yksi Karusellin tehtävistä on vapaaehtoistyön tekemisen mahdollistaminen ja tarjoaminen. Karuselli

toimii tiiviissä yhteistyössä monien tahojen kanssa, kuten Salon ja Someron kaupunkien varhaiskasvatus, koulut ja seurakunnat, MLL:n paikallisyhdistykset ja muut järjestöt kuten Turun seudun monikkoperheet ry sekä Taito Varsinais-Suomi. (M. Peippo, henkilökohtainen tiedonanto, 9.3.2024.)

Karuselli toimii Salon ja Someron alueella. Toiminta alkoi syksyllä 2024 ja jatkui keväällä 2025. Kevät eroaa syksystä hieman siinä, missä paikoissa perhekahviloita järjestetään. Syksyllä kokeiltiin eri paikkoja, ja niissä paikoissa, joissa kävijöitä riitti, jatkettiin myös keväällä. Keväällä 2025 Karuselli kokoontui säännöllisesti Muurlassa, Suomusjärvellä, Teijolla, Märynummella, Salon keskustassa ja Someron Somerniemellä. Kohtaamispaikka Karuselli täydentää Salon ja Someron kaupunkien varhaiskasvatuksen, seurakuntien ja MLL:n paikallisyhdistysten avointen kohtaamispaikkojen tarjontaa. Toiminnalla on mahdollista tukea myös kylien avointa toimintaa silloin, jos vapaaehtoista ei löydy omalla alueella perhekahvilaa pitämään, vaikka kysyntää olisi. Toimintaa voidaan järjestää myös yhdessä jakaen ohjausvuorot vuoroviikoille. Karusellin toiminta ei ole kuitenkaan lähtökohtaisesti aktiivista siellä, missä jo on muiden toimijoiden järjestämää toimintaa. Näin saamme mahdollisimman monelle kylälle Salon ja Someron alueella avointa toimintaa. (M. Peippo, henkilökohtainen tiedonanto, 9.3.2024.)

Fyysisten toimintaympäristöjen lisäksi Karuselli toimii verkossa. Karusellin ja Turussa sijaitsevan kohtaamispaikka Marakatin yhteisiin vauvatreffeihin voi liittyä etänä Teamsin välityksellä omalta kotisohvalta. Karusellin ohjelmistossa vauvatreffit kulkevat Turusta poiketen nimellä vauvakahvila, saatuaan syksyllä palautetta vauvatreffien kuulostavan nimenä suljetulta ryhmältä, jonne voi tulla vain, jos on ollut mukana alusta asti. Tarkoituksenmukaisempaa on pitää nimi avoimena ja kutsuvana, kuten toimintakin on. Vauvakahvila sisältää muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta joka kerralla ammattilaisen puheenvuoron, alustuksen jostain vauva-perheille ajankohtaisesta aiheesta, esimerkiksi imetys, synnytys ja post partum -aika, parisuhde yms. Koska vauvakahvila järjestetään Turussa ja Salossa yhteisellä Teams-yhteydellä, voi asiantuntijakin olla kauempaa ja esittää asiansa etänä ilman sen suurempaa vaivannäköä. (M. Peippo, henkilökohtainen tiedonanto, 9.3.2024.)

Karusellin kautta on myös mahdollista liittyä TSM:n (Turun Seudun Mamit) toimintaan. Tämä äitien digitaalinen kohtaamispaikka ja vertaistukiryhmä Facebookissa yhdistää varsinaissuomalaiset äidit osaksi aktiivista yhteisöä, jossa yhdenkään äidin ei tarvitse jäädä yksin. Ryhmässä on tilaa niin kevyille kuin syvällisemmillekin teemoille. Yhteisössä keskustellaan äitejä puhutlevista teemoista ja tapahtumista, mutta annetaan hädän tullen konkreettistakin apua. TSM:n

palvelupaus on, että tukea saa 24 tunnin kuluessa. Lisäksi verkon kautta on tarjolla vahvaa vanhemmuuden tukea erilaisten ryhmien kautta, esimerkiksi ABC-vanhemmuusryhmä ja Murkkufoorumi. (K. Rippstein, henkilökohtainen tiedonanto, 19.5.2025.)

Verkossa toimivien ryhmien lisäksi Karuselli ylläpitää Google-verkkokalenteria. Kalenterista näkee yhdellä silmäyksellä Karusellin omien perhekahviloiden lisäksi myös MLL:n paikallisyhdistysten toiminnan; perhekahvilat, pienten lasten peuhutunnit ja mahdolliset muut tapahtumat, eli kaiken MLL:n toiminnan Salossa ja Somerolla. Kuukausikalenterin verkkosivulle on myös lisätty painikkeet, joista pääsee suoraan Salon ja Someron avoimen varhaiskasvatuksen, seurakunnan kerhojen, sekä kaupunkien tapahtumakalentereiden sivuille. Karusellin tiivis yhteistyö monen eri tahon kanssa näkyy esimerkiksi näin. (Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri, 2025.)

3 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyömme tietoperustaa. Olemme valinneet käsitteiksi vanhemmuuden tuen, kohtaamisen, vuorovaikutuksen ja saavutettavuuden sekä esteettömyyden, sillä ne ovat ensisijaisen tärkeitä kohtaamispaikkatoiminnassa, sekä liittyvät opinnäytetyömme aiheeseen. Käymme luvussa läpi myös kohtaamispaikkakäsitteen, kuten se on ilmoitettu Varhan verkkosivuilla. Tarkastelemme myös millaista toimintaa kohtaamispaikka sisältää MLL:n liikkuvassa kohtaamispaikassa. Työssämme käytämme termejä kohtaamispaikka sekä perhekahvila, joista kumpikin voi käytännössä tarkoittaa kumpaa vain, mutta lähemmin tarkasteltuna tarkoittavat eri asioita. Perhekahvila on aina kohtaamispaikka, mutta kohtaamispaikka voi olla perhekahvilan lisäksi muukin MLL:n toiminto, kuten vaikkapa vauvakahvila, jossa on perhekahvilasta poiketen rajattu osallistuvien lasten ikä alle 1-vuotiaisiin. Karuselli on kohtaamispaikka, jossa järjestetään perhekahviloita, vauvakahviloita, iltaperhekahviloita, tapahtumia ja tempauksia.

3.1 Vanhemmuuden tuki

Hyvinvoinnillemme on tärkeää, että elämässämme on ihmisiä, joihin tukeutua. Yhteisöllisyys onkin juuri yhteyttä toisiin ihmisiin. Yhteisöllisyyttä hävittämässä ovat muuttoliike, kansainvälistyminen, työmarkkinat sekä perheiden ja parisuhteiden vaihtuvuus, sekä se, että ihmiset toimivat yhä enemmän yksilöinä. Tämän seurauksena he eivät koe lähiyhteisön kahleita mutta eivät myöskään sen turvaa. (Forss & Vatula-Pimiä, 2014.) Yhteisöpedagogi kehittää työssään yhteisöjen ja yksilöiden hyvinvointia ja tietää ehkäisevän työn merkityksen (Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2025). Vanhemmat ovat yhteisöjen murentumisen seurauksena yhä useammin epävarmoja vastuustaan ja voimavaroistaan kasvattajina, vaikka heiltä kuitenkin edelleen vaaditaan itsenäisyyttä, voimaa ja osaamista. Lapsen kasvatukseen tarvitaan kuitenkin kunnallisten palveluiden, kuten neuvolat ja päivähoito, lisäksi ennen kaikkea lähimmäisiä. Vaikka paaluuta entisiin kyläyhteisöihin ei ole, voidaan vanhemmuutta tukea monin eri tavoin. Esimerkkejä vanhemmuuden tukemisesta ovat esimerkiksi monien kuntien toteuttamat Koko kylä kasvattaa -ohjelmat, joissa vanhemmat ja lapset kokoontuvat yhteen luomaan yhteiset pelisäännöt, kuten kotiintuloajat. Ohjelma auttaa vahvistamaan perheen keskinäistä yhteydenpitoa. Perheiden tukemisen kulmakivenä on yhteisöllisyys myös niin sanotuissa perhevoimalahankkeissa, joissa ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksiköt vetävät ryhmiä, joiden tarkoitus on

kehittää uusia käytäntöjä. Yhteisöllisyyttä voidaan kehittää kaupunginosittain, kylätasolla, naapurustossa tai läheisneuvonpitoina palveluissa. Perhekeskustoiminnan matalan kynnyksen kohtaamispaikat edistävät vanhempien vertaisryhmien syntyä saattamalla heidät yhteen esimerkiksi jonkin perheiden ja työntekijöiden yhteisen aktiviteetin pariin. (Forss ym., 2014.) Perhekahviloissa ja muissa avoimissa kohtaamispaikkatoiminnoissa on usein tarjolla yhteistä, maksutonta aktiviteettia, josta on tiedotettu etukäteen. Perhekahvilassa voi osallistua esimerkiksi vauvojen värikylypyyn, ja samalla tutustua muihin alueen vauvaperheisiin ja löytää itselleen seuraa. Yhteys toisiin ihmisiin lisää yhteisöllisyyttä ja torjuu yksinäisyyttä.

3.2 Kohtaaminen

Perhekeskustoiminnassa pääsee kohtaamaan muita ihmisiä matalalla kynnyksellä, ja perheiden on mahdollista saada vertaistukea, sekä tarvittaessa apua ja ohjausta. Kohtaaminen on tärkeää ihmisen hyvinvoinnille, ja se täyttää psykologisia ja emotionaalisia tarpeita. Ihmiset ovat sosiaalisia olentoja, ja yhteys muihin on välttämätöntä psykologisen hyvinvoinnin kannalta. (Baumeister & Leary, 1995.) Lapsiperheiden näkökulmasta kohtaaminen on erityisen tärkeää, sillä se tukee koko perheen hyvinvointia. Mieli ry:n sivustolla julkaistuissa materiaaleissa vanhempi ei toimi esimerkkinä vain omille lapsilleen, vaan myös muille lapsille ja lasten vanhemmille. Sivustolla onkin mainittu, että kannustus ja ystävällisyys muilta vanhemmilta auttaa kehittämään omaa vanhemmuutta. (Mieli ry, 2023.)

MLL:n tuottaman perhekahvilatutkimuksen mukaan monet vanhemmat kokevat perhekahvilan olevan henkireikä ja kohtaamisen muiden vanhempien kanssa antavan emotionaalista tukea. Perhekahviloiden merkitys korostui erityisesti koronavuoden jälkeen. Verkossa oli mahdollista osallistua toimintaan, mutta lasten kohtaaminen ja vuorovaikutus muiden lasten kanssa ei ollut mahdollista. Tutkimuksen mukaan vanhemmat hyötyivät perhekahviloista saamalla tietoa lasten kehityksestä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2020.)

3.3 Kohtaamispaikka

Kuvio 1. Hyvinvointialue Varhan kohtaamispaikkaverkosto on työstänyt yllä olevan kuvan.

Yllä oleva kuvio 1 havainnollistaa Varhan kohtaamispaikkojen toiminnan periaatteet, joiden täytyy toteutua. Jokaisen hyvinvointialueen perhekeskuksella on palveluverkostossaan vähintään yksi avoin kohtaamispaikka, jota järjestetään perheille maksuttomana lähipalveluna. Kohtaamispaikkaa voivat ylläpitää järjestöt, kunnat, seurakunnat tai hyvinvointialue. Kohtaamispaikan tavoite on mahdollistaa lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja vähentää perheiden ja vanhempien yksinäisyyden kokemuksia. Sen tavoitteena on myös vahvistaa vanhemmuutta, vertaisuutta ja yhteisöllisyyttä, sekä edistää perheiden voimavaroja ja hyvää arkea. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

Perhekeskuksen kohtaamispaikka tarjoaa lapsille, nuorille ja aikuisille avoimena toimintana vertaistoimintaa ja -tukiryhmiä, teemailtoja, tapahtumia ja tapaamisia, sekä tietoa, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi asiantuntijoiden jalkautumisella. Lapsille se tarjoaa leikki- ja varhaiskasvatustoimintaa, ja nuorille erilaista nuorille suunnattua toimintaa. Kohtaamispaikan tehtäviin kuuluu myös tarjota alusta vapaaehtoistoiminnalle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.) Kohtaamispaikassa on mahdollisuus tavata samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia, saada tukea ja peilauspintaa omaan vanhemmuuteen, sekä positiivisia kokemuksia.

Lasten, nuorten ja perheiden kohtaamiseen, kuulemiseen, kunnioitukseen ja osallisuuteen perustuva toimintakulttuuri varmistaa, että kohtaamispaikassa toteutuvat osallisuus, yhteisöllisyys ja vertaistuki. Toiminnan yhteiskehittämisen, yhteistoimijuuden ja yhteisjohtajuuden periaatteet saadaan toteutumaan, kun toimintarakenteet kehitetään yhdessä johdon, työntekijöiden, vapaaehtoisten ja toimintaan osallistuvien kävijöiden kanssa. Kohtaamispaikassa tulee taata lasten, nuorten ja perheiden esteetön tiedonsaanti ja pääsy toimintaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

Kohtaamispaikka järjestää matalan kynnyksen avointa toimintaa. Toiminta on usein maksutonta, joka edistää saavutettavuutta. MLL:n tekemän vuoden 2024 toimintatilaston mukaan perhekahviloissa on vuosittain yli 190 000 käyntiä, ja kasvu on ollut viime vuosina nousujohteista (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2025a). Perhekahviloille on siis selvästi kysyntää. Terminä 'kohtaamispaikka' on käytössä lähinnä ammattilaisilla, perheille tutumpia nimiä ovat MLL:n kohtaamispaikkatoiminnasta esimerkiksi 'perhekahvila' ja 'vauvakahvila', riippuen mistä milloinkin on kyse. Parhaimmillaan se vastaa perheiden tarpeisiin, ja ottaa huomioon perheiden yksilölliset toiveet toiminnan järjestämisessä ja kehittämisessä. Toimintaa suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa, ei pelkästään kohtaamispaikan työntekijöiden tai vapaaehtoisten kanssa, huomioiden myös alueelliset tarpeet. Toiminnassa pyritään ohjaamaan perheitä palveluihin, joista he mahdollisesti voisivat hyötyä tai joita he tarvitsevat.

Toimintaa ja sen laatua seurataan säännöllisesti ja mitataan esimerkiksi vuosittaisella, Mannerheimin lastensuojeluliiton laatimalla perhekahvilakyselyllä, josta on erillinen versio kävijöille sekä vapaaehtoisille. Näin toimintaa kehitetään aktiivisesti. Karusellin toimintaa mitataan myös Me-säätiön data- ja vaikuttavuustyökalu Melviolla. Melvio on lasten ja nuorten vapaa-ajan toiminnan vaikuttavuuden mittaamiseen kehitetty verkkotyökalu, jonka avulla pystytään asiakailta keräämään puolivuositain hyvinvointikyselyn avulla dataa vertailtavaksi ja tarkasteltavaksi (Me-Säätiö, 2022).

Kaikki saavat kuulua joukkoon! Salo-Someron liikkuva kohtaamispaikka Karuselli toivotti tervetulleeksi osallistujia erilaisista perhetaustoista.

Kuvio 2. Karusellin ensimmäisen toimintavuoden rekisteröitynyt kävijämäärä ja heidän taustatekijänsä puolen vuoden ajalta.

Yllä oleva kuvio 2 esittää, että Karusellin toimintaan vuonna 2024 osallistuneista perheistä osalla on yksi tai useampi syrjäytymisen taustatekijä, joista yleisimpänä pienituloisuus (37 % rekisteröityneistä kävijöistä). Syrjäytymisen taustatekijät ovat pienituloisuuden lisäksi asuminen yhden vanhemman perheessä, vanhempien pitkittynyt kotona olo, sekä matala koulutusaste (Melvio, 2025). Karusellista saa palveluneuvontaa, koska tarkoitus on ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja antaa tukea vanhemmuuteen. Palveluneuvonnalla ja ammattilaisten vierailuilla matalletaan kynnyksiä osallistua Varhan palveluihin. Yllä olevassa kuviossa 2 näkyy Karusellin ensimmäisen puolivuotisen toimintakauden rekisteröitynyt kävijämäärä ja heidän taustatekijänsä. Heistä 14 %:lla on kasautunutta huono-osaisuutta kahden tai useamman taustatekijän perusteella. Valkoiset pallot kuvaavat sitä osuutta kävijöistä, joilla ei ole kasautunutta huono-osaisuutta ja vihreät pallot sitä kävijöiden osuutta, joilla on.

3.4 Vuorovaikutus

Käsitteenä vuorovaikutus tarkoittaa toimintaa ja kommunikaatiota, jossa ihmiset vaikuttavat toisiinsa. Vuorovaikutus voi tapahtua kasvokkain tai verkon kautta, ja se voi olla verbaalista tai

nonverbaalista. Vuorovaikutuksesta suurin osa on sanatonta. Sanattomaan eli nonverbaaliseen viestintään kuuluvat keskusteluetäisyys, koskettaminen, katsominen, ruumiin liikkeet, eleet sekä pukeutuminen. Sanaton viestintä alkaakin jo kauan ennen keskustelun alkamista. Nonverbaalinen viestintä on myös kulttuurisidonnaista, suomalaisen kulttuuriin verrattuna monissa muissa maissa luonteva fyysinen etäisyys kahden kesken keskusteltaessa on lyhyempi. Vauvojen kanssa vuorovaikutuksessa ollessa tarvitaan toisenlaista fyysisyyttä, kuin esimerkiksi vauvan vanhempien kanssa, ja hyvä koskettaminen aktivoi vauvan mielihyvähormoneja. (Väisänen, Niemelä & Suua, 2009, s. 28–29.) Vanhempien kanssa ei kohtaamispaikkatyössä tule niin usein kosketettua, poikkeuksena tähän voi kuitenkin olla vaikkapa surun hetkellä lohduttava olalle taputus tai halaus.

Verbaalinen vuorovaikutus muiden vanhempien kanssa on hyvä paikka altistaa omaa ajatteluun toisten mielipiteille. Vanhempien keskinäisestä vuorovaikutuksesta syntyy parhaassa tapauksessa dialoginen keskustelu, jossa vanhemmat lopulta jakavat ajatuksen, joka ei olisi syntynyt yksin kummankaan mielestä. Dialoginen keskustelu vaatii syntyäkseen keskeneräisiä mielipiteitä, joita toinen puhuja voi joko täydentää, kiistää tai vahvistaa. Kuulijan ja kertojan roolit vaihtelevat dialogisen keskustelun keskellä tarpeen mukaan, ja lopputuloksena on jaettu ymmärrys asiasta, jonka pohjalta syntyneiden näkökulmien ja ajattelutapojen kautta voi suunnitella toimintaa jatkossa. (Väisänen ym., 2009, s. 52–53.) Perhekahvila on luonteva paikka puhua mieltä painavista asioista, ja todennäköisyys samojen asioiden kanssa painivien ihmisten läsnäoloon on suuri. Vaikka keskustelut saavatkin koskea mitä tahansa aihetta, antaa perhekahvila raamit; täällä saa puhua vanhemmuudesta ja lapsista. Perhekahviloissa keskustellessa voidaan luontevasti ratkoa isompia tai pienempiä arjen pulmia; uniongelmiä, kasvatushaasteita tai mitä tahansa muuta.

Mannerheimin lastensuojeluliiton tuottaman, vuonna 2024 tehdyn perhekahvilakyselyn pohjalta saadun raportin mukaan vanhemmat kokevat, että perhekahvilassa käyminen vahvistaa heidän itsensä ja lapsen välistä vuorovaikutusta paljon (55 % vastaajista). Raportista ilmenee myös, että kolme neljästä vanhemmasta kokee keskusteluiden muiden kanssa keventävät oloa. Yli puolet kävijöistä kokee keskustelujen auttavan ymmärtämään paremmin omaa lasta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2025.)

MLL:n kohtaamispaikoissa on käytössä myös Huomaa minut! -osallisuustyökalu, jolla voi kerätä palautetta alle kouluikäiseltä lapselta, ja jota vanhemmat voivat myös itse käyttää lisätäkseen ymmärrystä omasta lapsesta. Kehittämistyön tuloksena syntyneen työkalun avulla tuetaan

positiivista vanhemmuutta, vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutussuhdetta ja vahvistetaan lapsen asemaa asiakkaana. Palautteen keräämisen avuksi on kehitetty havainnointitaulukko kysymyksineen, johon lasta kymmenisen minuuttia tarkkailemalla kerätään vastauksia. Tarkkailutilanne on vanhemmalle ikkuna katsella lasta objektiivisesti. Taulukkoon kirjoitetaan vanhemman/muun havainnoijan omien mielteiden lisäksi esimerkiksi tilanne, jossa lapsi on, eleet, ilmeet ja asennot, sekä ajatukset ja tunteet, joita lapsella siinä hetkessä on. (Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry, 2017, s. 4–9.)

3.5 Saavutettavuus ja esteettömyys

Saavutettavuus sekä esteettömyys tarkoittavat, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua ja käyttää eri palveluita, tiloja, sekä tietoa. Kyse on ihmisten moninaisuuden huomioimisesta. Yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen muodostavat esteettömät ympäristöt saavutettavien palveluiden, käytettävien välineiden, sekä ymmärrettävän tiedon kanssa. (Invalidiliitto, 2025.) Kaikki ihmiset hyötyvät saavutettavuudesta ja esteettömyydestä.

Suomi ratifioi vuonna 2016 YK:n vammaisoikeussopimuksen, jolla vahvistetaan ihmisoikeussopimuksissa taattuja oikeuksia vammaisille ihmisille, ja kielletään syrjintä. Vammaisten oikeudet eivät ole toteutuneet yhteiskunnassa rakeenteellisten esteiden, asenteiden ja tiedon puutteen vuoksi. (Ihmisoikeuskeskus, n.d.) Esteettömyys ja saavutettavuus käsitteinä ovat usein yhdessä sanaparina. Esteettömyydellä tarkoitetaan ihmisten huomioimista usein fyysisissä tiloissa, kuten esimerkiksi rakennuksissa ja julkisissa liikennevälineissä. (Autismiliitto, 2025.) Saavutettavuutta ja esteettömyyttä käytettiin ennen synonyymeinä toisilleen, mutta nyt käsitteiden merkitys on tarkentunut. Esteettömyydellä tarkoitetaan rakennettuja ympäristöjä, ja saavutettavuudella palveluja sekä viestintää. (Kuntaliitto, n.d.) Esteettömyyttä on huomioitu myös EU:n esteettömyysdirektiivissä, joka vaatii tietyt tuotteet ja palvelut esteettömiksi (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos, 2025).

Liikkuva kohtaamispaikka Karuselli vastaa toiminnallaan erityisesti pitkien välimatkojen tuottamaan esteellisyteen. Toiminta-alue Salossa ja Somerolla on laaja, ja Karusellin tarkoituksena on tuoda MLL:n toiminta näiden kaupunkien kauimmaisiinkin kyliin, jos sitä ei siellä jo ole. MLL:n paikallisyhdistykset järjestävät myös perhekahvilatoimintaa Salo-Someran alu-

eella, minkä vuoksi sen toiminnalle ei ole Karusellin järjestämänä tarvetta joka kylällä. Karuselli tekee yhteistyötä paikallisyhdistysten kanssa ja on tukena ja apuna mahdollisuuksien mukaan.

Esteettömyys ei toteudu täysin kaikissa Karusellin perhekahviloissa. Karusellin perhekahviloita kokoontuu kyläkouluissa, päiväkotien tiloissa, yksityisissä tiloissa ja muissa vanhoissa rakennuksissa. Näissä useimmiten esimerkiksi vessat ovat ahtaita, tai tiloja ei ole muutenkaan suunniteltu esimerkiksi pyörätuolilla liikkumiseen soveltuviksi. Usein rakennuksiin on kuitenkin ramppi, joka helpottaa itsenäistä pyörätuolilla liikkumista, ja perhekahviloiden tapauksessa ramppeja hyödynnetään talviaikaan lastenvaunujen sisään saamiseksi. Korkeat ulkoportaat ovat vanhoille rakennuksille tyypillisiä, ja niitä löytyy myös Karusellin kevään 2025 toimintapaikoista. Osittaisesta esteettömyydestä on mainittu Salon tapahtumakalenterissa toimintatiedotteen yhteydessä.

Karusellilla on myös verkkotoimintaa. Etäyhteydellä on mahdollista osallistua Karusellin vauvatreffien asiantuntija-alustukseen kotoa; päästä kuulemaan päivän aiheesta ja saada mahdollisuus esittää omia kysymyksiä ja osallistua yhteiseen keskusteluun. Asiantuntija pitää lyhyen, noin puolituntisen esityksen omasta aiheestaan joko Turussa tai Salossa vauvatrefeillä, tai osallistuu itsekin etäyhteydellä kotoa tai työpaikalta käsin. Lisäksi on Facebook-ryhmä Turun Seudun Mamit, johon kuuluu keväällä 2025 yli 500 Itäisen Perhekeskuksen äitiä.

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Kehittämistyön menetelmiksi olemme valinneet anonyymisti toteutettavan kyselyn ja benchmarkingin. Näiden kahden eri menetelmän kautta uskomme saavamme laajasti tietoa kohtaamispaikan kehittämisehdotuksia varten.

4.1 Kysely

Kysely on menetelmä, jonka avulla kerätään kvantitatiivista tai kvalitatiivista tietoa (Jyväskylä, n.d.). Halusimme menetelmämme olevan mahdollisimman anonyymi, jotta saisimme avoimia ja rehellisiä vastauksia. Kyselytutkimuksessa voidaan tuottaa vastaajalle helposti tieto- ja intimitettisuoja. (Anttila, 1998.) Koska opinnäytetyön tekijöistä toinen on Karusellin työntekijä, oli meille erityisen tärkeää, että kyselyn vastaajat kokivat voivansa antaa rehellisiä vastauksia, olivat ne positiivisia tai kriittisiä. Tästä syystä kysely toteutettiin anonyymisti eikä vastauksia voinut jälkikäteen yhdistää vastaajiin. Valitsimme kyselyn menetelmäksemme, sillä kysely sopii erilaisten käytäntöjen ja vertailujen tekemiseen.

Harkitsimme aluksi tekevämme ryhmähaastattelun, jossa olisimme haastatelleet työntekijöitä yhdessä, mutta päädyimme lopulta menetelmänä kyselyyn. Työn tilaaja oli toivonut spesifeihin kysymyksiin vastauksia, joten menetelmänä kysely oli loogisin vaihtoehto. Kyselyn toteuttamiseen kului myös vähemmän vastaajien ajallisia resursseja kuin ryhmähaastatteluun, joten valitsimme sen.

Toteutimme kyselyn 21.3.2025 Salo-Someron liikkuva kohtaamispaikka Karusellin ohjausryhmässä maaliskuussa. Ohjausryhmään osallistui Varsinais-Suomen hyvinvointialueen työntekijöitä, sekä Salon ja Someron seurakunnan ja kaupungin työntekijöitä. Kysely toteutettiin tälle joukolle, koska he ovat olleet Karusellin toiminnan käynnistymisestä alkaen tiiviissä yhteistyössä MLL Varsinais-Suomen piirin kanssa, ja he edustivat keskenään eri työpaikkoja ja kaupunkeja. Kyselyn pohjana käytimme MLL Varsinais-Suomen piirin toiveesta Kaikkien perheiden paikka -arviointityökalun kysymyksiä 21–25, joiden lisäksi esitimme avoimen kysymyksen mahdollisista kehittämistarpeista kuhunkin kysymykseen liittyen. Kaikkien perheiden paikka -arviointityökalu on kohtaamispaikkatoimijoille tarkoitettu vertais- ja itsearviointin työkalu. Sen avulla kohtaamispaikkatoimijat voivat kehittää toimintaansa paremmin perheiden tarpeita vastaavaksi, huomioiden erityisesti esteettömyyden, saavutettavuuden sekä monimuotoiset ja erityisperheet. (Lastensuojelun keskusliitto, 2024.)

Kyselyn lopussa oli tilaisuus kertoa tai kirjoittaa vapaamuotoisesti omia ajatuksiaan toiminnasta. Kyselyn vastaukset olivat anonyymejä, eikä lomakkeisiin kerätty henkilötietoja, mutta tiedämme ohjausryhmän kokoonpanon ja kyselyyn vastanneet ihmiset. Tästä syystä kyselyä ei voi kutsua täysin anonyymiksi, vaikka henkilötietoja ei kerättykään. Kyselystä informoitiin osallistujia suullisesti ja siihen osallistuminen oli vapaaehtoista. Pidämme kyselyyn osallistumista aidosti vapaaehtoisena, koska osallistujilla oli mahdollisuus kieltäytyä. Saimme kyselyymme 10 vastausta. Totesimme kyselyn olevan menetelmänä luotettavin kaikille osallistujille, sillä sen avulla jokainen kyselyyn osallistunut sai kertoa oman mielipiteensä avoimesti.

Ensimmäinen kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan alueellista koordinoitua. Toinen kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan kytkeytymistä perhekeskustoimintaan. Kolmas kysymys koski toiminnan suunnitelmallisuutta. Neljäs kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan alueellisten resurssien sopimisesta ja niiden yhteensovittamisesta. Viides ja viimeinen kysymys koski alueen perheiden tuntemusta, ja kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä alueen perheiden tarpeiden mukaiseksi. Kuhunkin kysymykseen vastattiin arviointiasteikolla 1–4, jonka lisäksi kysymysten alla oli tilaa jakaa omia ja ajatuksia ja kehittämistarpeita. Kyselylomake löytyy liitteestä 1.

Aineistoa säilytettiin turvallisessa paikassa toisen opinnäytetyön kirjoittajan kotona, joten siihen eivät päässeet käsiksi muut ulkopuoliset ihmiset. Vastauslomakkeita käsiteltiin aina yksityisissä tiloissa, joissa ei ollut paikalla muita ihmisiä. Vaikka kyselymme oli anonyymi ja henkilötietoja ei kerätty, halusimme toimia mahdollisimman eettisellä tavalla keräämämme tiedon kanssa. Informoimme myös kaikkia kyselyyn osallistuneita siitä, että lomakkeet tullaan tuhoamaan opinnäytetyön kirjoittamisen päätteeksi. Pidimme opinnäytetyötä parityönä kirjoittaessamme huolen, ettei toisen kirjoittajan rooli kohtaamispaikan ohjaajana vaikuta saamiimme tuloksiin eikä aineistonhallintaan.

4.2 Benchmarking

Benchmarking on toimintaa, jossa voidaan tiivistetysti vertailla eri organisaatioiden toimintaa. Benchmarking-termiä käytetään enemmän myös Suomessa, joten käytämme sitä myös opinnäytetyössämme. Benchmarkingin tarkoitus on tunnistaa parhaita käytäntöjä ja oppia niistä. (Procountor, n.d.) Benchmarking ei ole muilta kopiointia tai muiden organisaatioiden toiminnan väheksyntää, vaan oppimista oman toiminnan parantamiseen, sekä sen soveltamista käy-

tännössä. Menetelmänä benchmarking mahdollistaa työyhteisön toiminnan parantamisen. (Sauristo & Parikka, 2014.) Benchmarking on todettu hyvin toimivaksi menetelmäksi aineiston keruuseen ja ideoiden saamiseen, minkä vuoksi valitsimme sen yhdeksi kehittämistyön menetelmäksi.

Olemme valinneet kaksi eri kohdetta benchmarking-kohteiksemme. Suomessa ei ole samantaista liikkuvaa kohtaamispaikkaa perheille, joten vastaavan kohteen benchmarkkaaminen ei ole mahdollista. Valitsemistamme kohteista toinen tekee liikkuvaa työtä, joten vertailemme heidän saavutettavuuttaan, sekä sitä, miten liikkuvuudella on saavutettu kohderyhmää. Toinen valitsemistamme benchmarking-kohteista vastaa toiminnaltaan Karusellin mallia. Kyseinen paikka ei ole liikkuva, joten tämän kautta saamme tietoa ja vertailupohjaa paikan tarjoamasta toiminnasta. Benchmarking-kohteemme ovat Aseman Lapset ry:n Walkers-autotoiminta, eli Wauto-toiminta, sekä MLL:n Uudenmaan piirin Koivukylän kohtaamispaikka.

5 TULOKSET JA ANALYSOINTI

Tässä luvussa avaamme kehittämistyömme kyselyn ja benchmarkingin avulla saamiamme tuloksia, ja analysoimme niitä.

5.1 Kyselyn tulokset

Kyselyn ensimmäinen kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan alueellista koordinoitua. Kymmenestä vastaajasta kaksi vastasivat ”3”, jonka mukaan alueen kohtaamispaikkatoiminta on jossain määrin koordinoitua, vastuista on sovittu ja toiminnot aikataulutettu yhteiseen toimintakalenteriin. Loput kahdeksan vastasivat ”4”, jonka mukaan alueella toimii kohtaamispaikkatoimijaverkosto, jonka koordinaatiosta vastaavat nimetty henkilö(t) tai taho(t). Kohdassa neljä ollaan myös sitä mieltä, että verkosto kokoaa kohtaamispaikkatoimijat laajasti, toiminta perustuu sopimuksiin ja sovittuihin käytäntöihin. Kysymyksen jälkeen oli jätetty tilaa kirjoittaa mahdollisia kehittämistarpeita ja kannustimme myös siihen. Eräs kyselyyn vastannut, joka oli antanut numeroksi 4, oli jättänyt kommentin: ”Hyvää on ollut säännölliset tapaamiset ja pohdinnat”.

Toinen kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan kytkeytymistä perhekeskustoimintaan. Kymmenestä vastaajasta yksi vastasi ”2”, jonka mukaan kohtaamispaikkatoiminta on jossain määrin osa hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa. Vastaaja oli jättänyt arviointinsa perään pitkän kirjoituksen: ”Perhekeskustoiminta hakee vielä lopullista muotoaan, kokoontuvat ryhmätkin elää. Kohtaamispaikkatoiminnan yhteiset toimintaperiaatteet kirjoitettuna, se on hyvä alku. Yhteisen suunnittelun aikataulutusta olisi hyvä yhdessä miettiä”. Kolme vastaajaa vastasi ”3”, jonka mukaan kohtaamispaikkatoiminta on kirjattu osaksi perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Loput kuusi vastaajaa vastasivat ”4”, jonka mukaan edellisen perhekeskuksen toimintasuunnitelman osaksi kirjaamisen lisäksi kohtaamispaikkatoiminta on myös toiminnallinen osa hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa. Kohdassa 4 myös mainitaan, että yhteistyön käytännöistä ja resursoinnista olevan sovittu. Lisäksi yksi näistä vastaajista oli jättänyt kommentin, että: ”Nämä on jatkuvaa muutosta ja sen vuoksi yhteisiä käytäntöjä tulee tarkastella jatkuvasti.”

Kolmas kysymys koski kohtaamispaikkatoiminnan suunnitelmallisuutta. Kaksi kymmenestä vastaajasta vastasi ”2”, jonka mukaan alueen kohtaamispaikkatoimijat ovat tietoisia toistensa tavoitteista ja suunnitelmista, ja ne huomioidaan oman toiminnan suunnittelussa. Yksi vastaajista vastasi ”3”, jonka mukaan alueen kohtaamispaikkatoimijat yhteensovittavat tavoitteitaan

ja suunnitelmiaan. Vastaja oli jättänyt myös kommentiksi, että: “Kohtaamispaikkatoiminta on ollut ketterää ja sillä on hyviä toimintatapoja sekä -alueita”. Loput seitsemän vastaajaa vastasivat ”4”, jonka mukaan alueen kohtaamispaikkatoiminta perustuu yhteisiin tavoitteisiin ja pidemmän aikavälin suunnitelmiin.

Neljäs kysymys koski alueellisista resursseista sopimista ja niiden yhteensovittamista. Tähän kysymykseen saimme kymmeneltä vastaajalta yhdeksän vastausta. Yksi vastaaja vastasi ”2”; ja jätti tähän kommentiksi: ”Kohtaamispaikkatoiminnan resursseista sopiminen ja niiden yhteensovittaminen on satunnaista. Kaikki oleelliset toimijat eivät ole mukana.” Kolme vastaajaa vastasivat ”3”, jonka mukaan kohtaamispaikkatoiminnan alueellisen tason resursseja tarkastellaan, niistä sovitaan ja niitä kehitetään kokonaisuutena, ja kaikki oleelliset toimijat ovat mukana. Loput viisi vastaajaa vastasivat ”4”, jonka mukaan edellisessä vastauksessa mainittujen asioiden lisäksi varmistetaan, että resurssit jakautuvat tasapuolisesti mm. perheiden tarpeet, eri toimijat ja maantieteelliset seikat huomioiden. Vastaus 4:n mukaan myös resurssien käytöstä ja kohdentumisesta sovitaan sopimuksilla.

Viides kysymys koski alueen perheiden tuntemusta ja kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä perheiden tarpeiden mukaiseksi. Kymmenestä vastaajasta yksi jätti kohdan tyhjäksi. Kaksi vastasivat ”3”, jonka mukaan alueen lapsiperheitä koskevaa tietoa kerätään kohtuullisen monipuolisesti (kyselyillä, jalkautumalla, arvioimalla, tilastoilla jne.), ja sitä käytetään kohtaamispaikkatoiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Loput seitsemän vastaajaa vastasivat ”4”, jonka mukaan alueen kohtaamispaikkatoiminta perustuu monipuoliseen tietoon, jota on tuotettu kyselyillä, jalkautumisella, arvioinneilla ja tilastoilla tms., ja jota kohtaamispaikkatoimijaverkosto hyödyntää systemaattisesti ja säännöllisesti toiminnan suunnittelun ja kehittämisen tukena.

5.2 Kyselyn analysointi

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kohtaamispaikan koordinoinnista kyselyn kymmenestä vastaajasta kaksi oli vastannut ”3” ja loput kahdeksan vastasivat ”4”. Tästä voidaan todeta, että koordinointi toimii tällä hetkellä. Tavoite luonnollisesti olisi, että kaikkien kyselyn vastaajien mielestä koordinointi toimii täydellisesti, sillä se on tärkeää kohtaamispaikan toiminnalle. Vastaukset tähän kohtaan olivat kuitenkin todella positiiviset. Lisäksi kyselyyn vastannut henkilö oli jättänyt kommentiksi: “Hyvää on olleet säännölliset tapaamiset ja pohdinnat”. Tällä kyselyn mittarilla koordinaatio on toimivaa.

Kyselyn toisen kysymyksen perusteella, joka koskee kohtaamispaikkatoiminnan kytkeytymistä perhekeskustoimintaan, tarvitsee kehittämistä. Vaikka kyselyyn vastanneista kolme vastasivat “3” ja kuusi “4”, mukana oli yksi, joka oli antanut arviointiksi “2”. Kyselyyn vastanneet olivat kaikki sitä mieltä, että kohtaamispaikkatoiminta on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa, mutta yksi kyselyyn vastannut toi ilmi, että yhteistä aikataulutusta tulisi miettiä enemmän. On positiivista, että kohtaamispaikkatoiminta on osana toimintasuunnitelmaa, mutta siihen tulisi ehkä kirjata useammin ja aktiivisemmin yhteistä aikataulutusta.

Kyselymme kolmannessa kysymyksessä käytiin läpi kohtaamispaikkatoiminnan suunnitelmallisuutta, ja tähän olimme saaneet kahdelta vastaajalta arviointinumeroksi “2”. Kumpikaan heistä ei ollut jättänyt kommenttia, mutta arviointinumeron perusteella kaikki eivät ole tyytyväisiä toiminnan suunnitelmallisuuteen.

Kysymys neljä, joka koski alueellisten resurssien sopimista ja yhteensovittamista. Olimme saaneet tähän yhdeltä vastaajalta arviointiksi “3” ja seitsemältä “4”. Olimme kuitenkin saaneet yhdeltä arviointinumeroksi “2” ja arvioijan mielestä resurssien sopiminen ja yhteensovittaminen on liian satunnaista, eivätkä paikalla ole kaikki oleelliset toimijat. Vaikka suurin osa vastanneista ovatkin antaneet positiivisen arvion, on tässä parantamisen varaa. Jos resursseista sopiminen ei olisi liian satunnaista, useampi oleellinen toimija pääsisi paikalle. Tämä parantaisi kohtaamispaikkatoimintaa ja tekisi sitä entistä tunnetummaksi, kun useampi olisi paikalla ja levittäisi tietoa omassa verkostossaan.

Kyselyn viimeiseen kysymykseen, joka koski kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä perheiden tarpeiden mukaiseksi, olimme saaneet yhden tyhjän vastauksen. Emme tiedä, onko tähän jätetty vahingossa vastaamatta, vai eikö vastaaja osannut vastata kyseiseen kysymykseen. Tämän lisäksi saimme kahdelta vastaajalta numeroksi “3”, ja seitsemältä numeroksi “4”. Kohtaamispaikkatoiminnasta kerätään kyselyn perusteella monipuolisesti tietoa, jota käytetään toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Karusellin toiminta on uutta, joten on positiivista, että vastaajat tuntevat halua panostaa sen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Kyselyn tulokset olivat pääosin positiiviset. Kyselyssä nousi esille, että olisi hyvä kehittää toimintaa entisestään yhteistyössä, sekä muistutus, että kaikki toimijat eivät ole, tai koe olevansa, siinä yhtä paljon mukana. Entistä tiiviimmässä yhteistyössä toiminta tulee tutummaksi ja toimintaa voidaan kehittää useamman ammattilaisen kanssa. Kuten tietoperustassa mainitsimme,

toiminnan yhteiskehittäminen, yhteistoimijuus ja yhteisjohtajuuden periaatteet saadaan toteutumaan, kun toimintaa kehitetään yhdessä työntekijöiden kanssa.

Kyselyssä nousi esille yhteistyön lisäksi resursseista sopiminen ja yhteistyön satunnaisuus. On siis toiveissa, että yhteydenpito sidosryhmään tapahtuisi säännöllisemmin. Arviointiasteikolla saimme paljon positiivisia vastauksia, sillä monet olivat vastanneet eri kohtiin numeroilla 3 ja 4. Tästä huolimatta toimintaa tulisi kehittää tiiviimmässä yhteistyössä eri työntekijöiden kanssa, jotta siitä saataisiin entistä toimivampaa ja saavuttavampaa.

5.3 Avoin kohtaamispaikka Koivukylä

Valitsimme toiseksi benchmarking-kohteeksi Koivukylän avoimen kohtaamispaikan, sillä sen toiminnasta on saatavilla laajasti tietoa Innokylän verkkosivuilla. Heidän tarjoamansa toiminta on suunnattu erityisesti lapsiperheille, kuten kohtaamispaikka Karusellin toiminta. Koivukylässä haluamme vertailla heidän tarjoamaansa toimintaa perheille. Koivukylän kohtaamispaikka on kehitetty MLL Uudenmaan piirin Perheitä kohtaamassa -hankkeessa. Koivukylä toimii siis eri hyvinvointialueen piirissä kuin Karuselli, kuitenkin samalla tavalla MLL:n alla. (Innokylä, 2023.)

Koivukylän mallissa kohtaamispaikkaa johdetaan yhteisjohtajuuden periaatteella, joka on mallissa uutta. Tämä tarkoittaa, että kohtaamispaikan yhteistoiminta on kaupungin ja järjestöjen tasavertainen yhteistyö. Mukana on hyvinvointialueen perheneuvola- ja perheoikeudelliset palvelut ja neuvola, kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, sekä neljä eri järjestöä: MLL:n Uudenmaan piiri, Monik Vantaa ry, Vantaan turvakoti ry, sekä Loisto Settlementti. Nämä yhdessä muodostavat johtoryhmän ja ns. talokokouksen. Kohtaamispaikan koordinoinnista vastaa kuitenkin MLL. Tämä eroaa paljon kohtaamispaikka Karusellin toiminnasta, jossa yhteisjohtajuutta ei ole. (Innokylä, 2023.)

Koivukylän kohtaamispaikan alueellinen tarve eroaa myös Karusellin tarpeesta. Koivukylän alueella on kohonnut syrjäytymisriski, ja siellä asukkaiden sosiaaliekonominen asema ja hyvinvointi on heikompaa kuin muilla Vantaan alueilla. Myös osalla Karusellin toimintaan osallistuvista perheistä on syrjäytymisen riskitekijöitä, joista yleisimpänä on pienituloisuus. Karusellin toiminta on kuitenkin kehitetty vastaamaan Salo-Somero seudun laajaan pinta-alaan, ja toimintaa järjestetään keväällä 2025 Salossa, Halikossa, Muurlassa, Suomusjärvellä, Teijolla sekä Somerniemellä. Toiminta viedään lähelle perheitä, jotta voidaan ennaltaehkäistä syrjäytymistä

ja antaa tukea vanhemmuuteen. Monilla perheillä ei ole välttämättä mahdollisuutta auton hankintaan, joten lähelle vietävä toiminta mahdollistaa myös heidän tarpeisiinsa vastaamisen. (Innokylä, 2023.)

5.4 Walkers-autotoiminta

Tavoitteena oli vertailla uutta liikkuvan kohtaamispaikka Karusellin mallia liikkuvaan Walkers-autotoimintaan toiminnan saavutettavuuden näkökulmasta. Tutustuimme Walkers-autotoiminnan materiaaliin Aseman lapset ry:n verkkosivuilla. Lisäksi tutustuimme Nuorisotutkimusverkoston Liikkuen läsnä, hetkessä teille -tutkimusraporttiin vuodelta 2022.

Aseman lapset kertovat verkkosivuillaan Wauton olevan kohtaamispaikkakäytössä oleva matkailuauto, jossa nuoristyön ammattilaiset kohtaavat nuoria heidän suosimissaan ajanviettopaikoissa (Aseman lapset ry). Wautoja on vuonna 2022 tutkimusraportin valmistumisen aikaan ollut kuntiin toimintajaksoille lainaksi menevinä yhteensä viisi, ja näiden lisäksi myös Walkers-yhteistoimintasopimuksella kunnilla omina neljä (Tormulainen & Kauppinen, 2022, s. 80). Toiminta-ajatus on sama kuin Karusellin; mennä asiakkaiden luo sinne, missä he ovat. Wautolla pääsee täsmällisemmin nuorten ajanviettopaikkoihin, kun Karusellin perhekahvilaan saattaa olla silti automatka, vaikka se omalla kylällä olisikin.

Liikkuen läsnä, hetkessä teille -tutkimusraportissa Walkers-toiminnan sanotaan olevan ikään kuin sateenvarjo, jonka alla eri ammattikuntien edustajat, eri yhteistyökumppanit ja vapaaehtoiset voivat toimia neutraalisti (Tormulainen & Kauppinen, 2022, s. 81). Karusellin toiminnassa on myös edellä mainituilla henkilöillä mahdollisuus kohdata lapsiperheitä. Vapaaehtoisia koulutetaan mukaan toimintaan MLL Varsinais-Suomen piiri ry:n perhekahvilaohjaajakoulutuksissa, tukihenkilö- sekä lukumummi ja -vaarikoulutuksissa. Wauton kyydissä voi matkata nuorisotyöntekijöiden lisäksi myös vapaaehtoisia aikuisia, joita kutsutaan nimellä wapis (Aseman lapset ry, n.d). Wapiksille on myös tarjolla oma koulutus, jonka järjestänä toimii Walkers. Molemmissa kohtaamispaikoissa, Wautossa ja Karusellissa, vapaaehtoisilla on takanaan tuestaorganisaation tuki.

Liikkuen läsnä, hetkessä teille -tutkimusraportissa Walkers-brändin kerrotaan olevan ”nuorisopalveluja” helpommin lähestyttävä. Kun kaupungin liiveissä olevaa työntekijää juostaan pakoon ”kuin sosiaalityöntekijää”, niin Walkers-liiveissä olevaa työntekijää moikataan innolla.

Walkers-brändin valtakunnallisuus hyödyttää sitä esimerkiksi loma-aikoina, kun eri paikkakunnilta tulleet nuoret tunnistavat sen, ja tulevat mukaan toimintaan. (Tormulainen & Kauppinen, 2022, s.81.) Mannerheimin lastensuojeluliitto kohtaa ajoittain nimensä vuoksi samantapaisia ennakkoluuloja sen sekoituessa sosiaalipalveluihin. Karusellin logossa itsessään ei ole mainintaa MLL:stä, mutta MLL:n brändi hyödyttää Karusellia samaan tapaan kuin Walkersin kohdalla. Salon ja Someron alueella lomailevat ulkopaikkakuntalaiset perheet löytävät helposti toimintaan mukaan MLL:n avulla.

5.5 Työntekijäresursseja ja esteettömyyttä

Paikallista toimintaa

Kohtaamispaikka Karusellin malli on uniikki, joten suoraa vertailukohdetta toiminnalle ei ollut. Kohtaamispaikkana Karuselli on huomattavasti uudempi kuin benchmarkingin kohteena ollut Koivukylä. Koivukylä eroaa toiminnaltaan huomattavasti Karusellista, vaikka molemmat tarjoavat hyvin samankaltaista toimintaa kohtaamispaikoissaan. Koivukylästä on mahdollista saada asiantuntija-apua, esimerkiksi väkivaltatyöntekijöiden kautta (Innokylä, 2023). Karusellia ohjataan huomattavasti pienemmällä työntekijäresurssilla, ja eri alan asiantuntijoita on saatavilla vain satunnaisilla vierailuilla. Karusellin toiminta on täysin uutta, joten samanlaisia resursseja useampien työntekijöiden tai muiden alan ammattilaisten palkkaamiselle ei ole, vaikka siitä voitaisiinkin hyötyä. Karusellilla on kuitenkin saatavilla laajaa järjestöosaamista Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöjen kautta, sekä palveluohjausta Varhan ja kaupunkien palveluihin. Koivukylä on kuitenkin paikkana pysyvä, mitä Karuselli ei ole, joten tällaisten järjestäminen on helpompaa. Karusellin etuna on kuitenkin sen liikkuvuus, jolla voidaan vastata perheiden tarpeisiin asuinpaikasta riippumatta.

Koivukylä on ollut toiminnassa huomattavasti kauemmin kuin Karuselli, joten heidän toimintansa on vakaampaa, eikä välttämättä jatkuvan kehityksen alla. Karusellin etuna on liikkuvuuden tuoma joustavuus, kun perhekahviloiden kokoontumispaikkoja on mahdollista muovata ja vaihtaa tarvittaessa, vaikka joka vuosi. Koivukylän vahvuus on heidän tarjoamansa asiantuntija-apu, sekä toimipaikan sijainti. Koivukylässä on huomattu olevan suurempi syrjäytymisen riski kuin monissa muissa pääkaupunkiseudun alueissa, joten toimintaa on osattu kohdentaa

oikealle alueelle. Molemmat paikat vastaavat syrjäytymisen riskeihin, mutta toinen toimii suuremmalla alueella liikkuvasti, ja toinen vastaa tietyn asuinalueen tarpeisiin. Kuitenkaan kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta tai resursseja liikkua toiselle asuinalueelle osallistumaan perhekahvilan toimintaan. Julkisen liikenteen hinnat ovat nousseet erityisesti pääkaupunkiseudulla, joten se saattaa nostaa monien kynnystä liikkumiselle. Pienituloisten mahdollisesti pitää priorisoida pakolliset menot muiden edelle, joten Koivukylä ei välttämättä saavuta kaikkia toiminnasta hyötyviä.

Karusellin ehdoton vahvuus onkin sen liikkuvuus. Kaikilla ei ole autoa tai resursseja liikkua pitkiä matkoja, joten Karusellin toiminnalla tavoitetaan useita lapsiperheitä, voidaan ehkäistä syrjäytymistä pienemmillä paikkakunnilla ja antaa tukea vanhemmuuteen. Salo-Someron seutu on pinta-alaltaan todella laaja, joten on tärkeää, että tämä on otettu huomioon toimintaa suunniteltaessa. Koska Karusellin toiminta on täysin uutta Suomessa, on mahdollista, että tästä toimintamallista voidaan hyötyä muillakin paikkakunnilla. Suomessa on paljon syrjäseutua ja haja-asutusta, joissa lapsiperheet tarvitsevat myös tukea ja kontakteja muihin lapsiperheisiin. Karusellin malli voi hyvinkin sopia monille muillekin paikkakunnille. Tietoperustassa toimme ilmi MLL:n perhekahvilakyselyn raportin pohjalta sitä, miten perhekahvilassa käyminen vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta, keskustelut keventävät oloa ja auttavat ymmärtämään omaa lasta. Nämä perustarpeet ovat vanhemmilla samat asuinpaikasta riippumatta, ja Karusellin tuodessa toimintansa perheiden luo, se tuo näiden asioiden toteutumisen saavutettavaksi useammalle.

Molempien sivuilla on ilmoitettu tapahtumakalenteri, jota päivitetään tarvittaessa, jos sattuu esimerkiksi peruutuksia. Liikkuvuuden takia Karusellin toimintakalenterissa ilmoitetaan myös, minkä kunnan alueella toiminta sijaitsee minäkin viikonpäivänä. Karuselli tekee tiivistä yhteistyötä MLL:n paikallisyhdistysten kanssa, minkä vuoksi sen kalenterissa on ilmoitettu myös vapaaehtoisten järjestämät perhekahvilat ja muut toiminnot. MLL:n Uudenmaan piirin sivuilta ei ole löydettävissä Koivukylälle kuukausikohtaista kalenteria, viikkokalenteri on näkyvissä, joka taas eroaa Karusellin kalenterista. Koivukylän kalenteri vaikuttaa strukturoidummalta ja yksityiskohtaisemmalta, koska sillä on enemmän asiantuntijavierailuja. Koivukylän kalenterissa selitetään päivät, joina asiantuntija on paikalla, sekä kellonajat tälle. Karusellin kalenterissa asiantuntijavierailut näkyvät otsikoissa ja lisätiedoissa, aina kun niitä on.

Liikkuvuutta

Karuselli liikkuu kiinteästä paikasta toiseen, kun taas Wauto on kirjaimellisesti liikkuva kohtaamispaikka, johon nuoret menevät sisään. Ajatus on sama niiltä osin, että kuten Karusellinkin toiminta, Wautonkin toiminta on sisällöllisesti samaa paikan muuttuessa. Wauton liikkussa paikasta toiseen, sen fyysiset tilat pysyvät samana, kun taas Karusellin tilat ovat erilaiset paikasta riippuen. Karusellin etuna tässä ovat suuremmat sisätilat, eikä pikkulapsiperheiden olisikaan mahdollista kokoontua asuntoauton kokoisessa tilassa. Wauto kulkee näppärästi asiakkaiden luokse, minne tahansa, ja sopii kooltaan nuorisotyöhön. Wauton on helpompi viestiä asiakkailleen sijaintinsa, koska lähtökohtana on, että se voi olla missä tahansa, ja asiakas osaa odottaa hakevansa tietoa ennen toimintaan osallistumista. Karusellin täytyy asiakaskuntansa vuoksi ennakoida enemmän, jotta perheet voivat suunnitella viikkonsa ja päivänsä etukäteen. Toimme tietoperustassamme ilmi myös Karusellin toimintaan osallistuvien perheiden syrjäytymisen taustatekijöitä, esimerkiksi pienituloisuuden. Syrjäytymisen taustatekijöitä omaavat perheet saavat Karusellin toiminnassa kontakteja muihin lapsiperheisiin ilman ylimääräisiä polttoainekuluja tai joukkoliikennemaksuja.

Karusellin eri kohtaamispaikoiksi voi valita esteettömiä paikkoja, Wauto on sisätiloiltaan aina samanlainen. Wauton esteet ovat kuitenkin helpommin asiakkaiden ennakoitavissa, kun taas Karusellin eri toimipaikkojen esteistä ei ole etukäteen tietoa, jos ei Karuselli ole niistä erikseen tiedottanut. Olemme saaneet työssämme MLL:llä kuulla, että esteettömyyttä tarvitsevat asiakkaat toivovat ensisijaisesti etukäteen tietoa mahdollisista esteistä. Perheet toivovat esteettömyyden täydellistä toteutumista enemmän siihen varautumisen mahdollisuutta, että esteettömyyttä ei ole taattu.

Molemmat kohtaamispaikat ovat ammatillisesti ohjattuja ja niiden toiminnassa on mukana myös koulutettuja vapaaehtoisia. Kokemuksemme mukaan MLL on brändinä monelle tuttu, kuten monelle nuorelle Walkers, mikä madaltaa kynnystä osallistua toimintaan esimerkiksi eri paikkakunnalla vieraillessa. Tunnetun brändin vuoksi toiminnan voidaan odottaa olevan laadukasta ja hyvin kohderyhmät tavoitettavaa.

5.6 Yhteenveto

Kehittämismenetelmien avulla saamamme tulokset

Kyselyn avulla saamamme tulokset ovat pääosin positiivisia, eikä kehittämistarvetta nähty muussa kuin tiedonvälityksessä. Kyselyn kautta tullut kehittämistoivetta koskeva kommentti oli varmistaa viestinnän saavuttavuus jokaiselle ohjausryhmään sidoksissa olevalle työntekijälle molemmissa kaupungeissa, joissa Karuselli toimii. Kyselymme oli toteutettu anonymisti ja siihen osallistuminen oli vapaaehtoista. Vaikka tiesimme, ketkä ovat osallistuneet kyselyyn, emme voineet yhdistää vastauksia vastaajiin. Ohjausryhmään osallistuvat työntekijät olivat saaneet tiedon opinnäytetyöhön liittyvän kyselyn toteuttamisesta ryhmässä myös ennalta sähköpostitse toimitetussa kokouksen asialistassa. Uskomme, että positiiviset vastaukset eivät johtuneet negatiivisten vastausten pelosta, vaan siitä, että vastaajat olivat aidosti tätä mieltä Karusellin toiminnasta. Tätä tukee myös mukaan mahtunut kehittämiskommentti. Voimme kyselyn pohjalta todeta, että Karusellin toiminta voi jatkua melko samalla tavalla, kunhan otetaan huomioon saavutettavampi viestintä eri työntekijäryhmien välillä. Tietoperustassa toimme ilmi, että esteettömät ympäristöt saavutettavien palveluiden, käytettävien välineiden ja ymmärrettävän tiedon kanssa muodostavat yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen. On tärkeää, että kaikki sidosryhmän jäsenet voivat kokea olevansa yhdenvertaisesti osallisina toteuttamassa Karusellin toimintaa.

Saavutettavuutta ja esteettömyyttä benchmarkatessa nousi esiin puute Karusellin tilojen esteettömyydessä. Tiloja on käytössä monia, ja kaikilla alueilla ei esteettömyyttä voida saatavilla olevien tilojen vähäisen määrän vuoksi taata. Täysi esteettömyys toisi toiminnan saavutettavammaksi kaikille, kävijöiden moninaisuuden huomioon ottaen. Karuselli on liikkuvuudeltaan saavutettava siinä mielessä, että se kulkee lähelle perheitä, mutta kaikki tilat eivät täytä silti saavutettavuutta tai esteettömyyttä täysin. Useimmissa paikoissa sisäänkäynneillä on käytettävissä ramppi tai luiska, mutta wc-tiloissa saattaa silti esiintyä puutteita. Kuten tietoperustassa toimme ilmi, saavutettavuus ja esteettömyys mahdollistavat kaikkien ihmisten osallistumisen toimintaan, ja käyttää eri palveluja sekä tiloja. Tämä on tärkeä osa kohtaamispaikkatoimintaa. Karusellin toimintaa kehitetään tämän benchmarkingin tulosten pohjalta kävijäystävällisemmäksi. Kävijäystävällisyys toteutuu mahdollisimman esteettömät tilat valiten, sekä esimerkiksi esittelyvideoiden lisäämisellä verkkosivuille, jotta tilojen puutteisiin voi tutustua etukäteen.

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA KARUSELLILLE

Tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyi kaksi kehitysehdotusta liikkuva kohtaamispaikka Karusellille. Seuraavassa kuvaamme nämä kehittämissuositukset.

1. Karusellin tiivis kiinnittyminen perhekeskukseen.

-Tiivistetään yhteistyötä sidosryhmän kesken säännöllisesti toistuvilla tapaamisilla. Tapaamiset aikataulutetaan esimerkiksi vuosikellon avulla. Selvitetään ryhmän jäsenten tarpeet ja toiveet Karusellin ohjausryhmän sisällöstä ja siihen kuulumisesta.

- Sidosryhmän sitoutumista osaksi toimijajoukkoa vahvistetaan keskustelemalla vastuualueista, kuten esimerkiksi siitä, kenelle kukin ammattilainen toivoo ohjattavan missäkin tilanteessa olevan, apua tarvitsevan perheen. Palveluohjauksen tehostamiseksi voidaan myös nimetä yksi yhteyshenkilö sekä Varhailta, että molemmista kaupungeista, jonka kautta apua tarvitseva pääsisi eteenpäin.

-Vahvistetaan monitoimijaisuutta. Eri alojen ammattilaiset ja järjestötoimijat vierailevat Karusellin toiminnoissa säännöllisesti. Vierailut voivat tapahtua myös verkkovälitteisesti.

-Ohjausryhmän viestinnän saavutettavuuteen panostetaan. Tiedonkulku varmistetaan, ja jokaisella ohjausryhmään kuuluvalla on vastuu viestin eteenpäin viemisestä. Kokouksiin annetaan etäosallistumismahdollisuus.

- Kokousten pöytäkirjat lähetetään sähköpostitse kaikille sidosryhmän jäsenille. Selkeä tiedonkulku varmistaa eri toimijoiden mukanaolon ja antaa heille mahdollisuuden kertoa omille asiakkailleen Karusellin toiminnasta. Hyvä tiedonkulku sidosryhmässä hyödyttää myös Karusellin asiakaskuntaa.

-Sidosryhmän jäsenille tieto mahdollisuudesta kutsua ryhmään henkilöt, joiden läsnäolo koetaan tarpeelliseksi, mutta jotka eivät jostain syystä vielä ole ryhmässä.

2. Karusellin perhekahviloiden esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen.

- Esteettömyyden varmistaminen niiltä osin, kuin se on mahdollista. Jos halutulta alueelta ei ole saatavilla täysin esteettömiä tiloja, tulee mahdollisista esteistä mainita verkkosivuilla esimerkiksi videon muodossa. Esittelyvideolla tullaan sisään tilaan, ja kerrotaan, mitä siellä tehdään.
- Verkkosivuille maininta, että työntekijältä voi pyytää tarvittaessa apua.
- Etsitään uusia yhteistyötahoja, jotta saataisi mahdollisimman saavutettavat ja esteettömät tilat käyttöön. Uudet yhteistyötahot voivat olla esimerkiksi yksityisten liikehuoneistojen omistajia.
- Julkisen liikenteen käyttäjät huomioitava perhekahvilapaikkojen valinnassa.
- Työntekijät varmistavat, että kohdejoukon on aidosti mahdollista löytää toimintaan. Viestitään toiminnasta moniväyläisesti, ottaen huomioon monikielisyys. Käytetään apuna jalkautumista sekä video- ja kuvamateriaalia kohtaamispaikasta.
- Kohdejoukkoa autetaan löytämään toiminta varmistamalla, että jokaisesta Karusellin perhekahvilasta löytyy MLL:n perhekahvilakyltti toiminnan ollessa käynnissä. Karusellin toiminta on ulkopuolelta tunnistettavissa. Kyltin tulee olla näkyvillä heti sisään-tulossa, mieluiten tilan ulkopuolella.

7 LOPUKSI

Tässä luvussa avaamme työskentelyn sujuvuutta, sekä mahdollisia kohtaamiemme haasteita. Pohdimme myös opinnäytetyömme onnistuneisuutta, sekä tilaajamme, että yhteisöpedagogin näkökulmasta. Kehittämistyön tulokset kerrotaan työyhteisössä kasvokkain, tiedotetaan laajemmin organisaatiossa sähköpostitse, ja kehittämis ehdotukset otetaan käytäntöön heti opinnäytetyön valmistuttua.

Kehittämiskysymyksemme olivat: millaista on liikkuvan kohtaamispaikan toiminta nyt ja miten se vastaa vanhemmuuden tuen tarpeeseen, sekä miten liikkuvan kohtaamispaikan toimintaa tulisi kehittää. Selvitimme, miten, missä ja millaisin resurssein liikkuva kohtaamispaikka Karuselli on toiminut ensimmäisen vuotensa, syksystä 2024 kevääseen 2025. Karuselli tukee vanhemmuutta tarjoamalla kohtaamispaikassaan perheille maksuttomia, vaihtuvia aktiviteetteja ja asiantuntijavierailuja, sekä ammatillisen ohjauksen, johon sisältyy palvelunohjaus. Kehittämistarpeina nousivat esiin viestintä, saavutettavuus ja esteettömyys.

Yhteistyömme opinnäytetyötä tehdessä oli sujuvaa. Käytimme omia vahvuksiamme luontevasti, ja yhteistyöskentely sujui joustavasti. Haasteena kehittämistyötä tehdessä oli toiminnan ainutlaatuisuus ja sen myötä vähäinen vertailumateriaali.

Tilaajalta saamamme palautteen mukaan meillä on tietoperustan mukaan hyvä käsitys siitä, mitkä ovat ammatillisesti ohjatun kohtaamispaikkatoiminnan keskeisiä asioita. Käsitteet on avattu riittävälle tasolle ja lähdeaineisto kohtaamispaikkatoimintaan liittyen olennaista. Aineistosta ja lähteistä on tukea MLL Varsinais-Suomen piirin muunkin kohtaamispaikkatoiminnan kehittämiseen. Tutkimusmenetelminä käytetyt Lastensuojelun keskusliiton Kaikkien perheiden paikka -kysely sekä benchmarking-kohteet Koivukylä ja Walkers-autotoiminta osoittautuivat hyviksi tavoiksi kerätä tietoa opinnäytetyön johtopäätösten tueksi. Kerätyn tiedon avulla opiskelijoilla on ollut mahdollisuus tarkastella aihetta monesta näkökulmasta.

Tilaajamme on sitä mieltä, että opinnäytetyön johtopäätöksissä on paljon olennaisia näkökulmia toiminnan kehittämisen tueksi. Liikkuva kohtaamispaikka Karuselli on löytänyt hyvin paikkansa perhekeskuksen palvelupaletissa, mutta palveluun ohjautumista tulee vahvistaa ja selkeyttää, kuten opinnäytetyössä todetaan. Opinnäytetyössä on hyvin mietitty liikkuvan toiminnan etuja suhteessa perinteiseen kohtaamispaikkatoimintaan. Vahvaan vanhemmuuden tukeen verkossa olisi voinut myös löytää kehittämis ehdotuksia. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyö

edistää osaltaan MLL Varsinais-Suomen piirin kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä entistä saavutettavammaksi sekä sidosryhmien, että perheiden osalta.

Yhteisöpedagogin ammattialalle opinnäytetyö voi olla hyödyksi käynnistäessä monipaikkaista kohtaamispaikkatoimintaa, tai vain ikkunana kohtaamispaikkatoimintaan. Kohtaaminen on olennainen osa yhteisöpedagogin työtä. Avoin kohtaamispaikka- tai päiväkeskustoiminta ovat yhteisöpedagogille tyypillinen työkenttä. Tässä opinnäytetyössä keräsimme kyselymme avulla tietoa vain ammattilaisilta, emmekä keränneet tietoa tai mielipiteitä toiminnasta palvelun käyttäjiltä. MLL Varsinais-Suomen piirin olisi tämän työn pohjalta perusteltua kerätä tulevaisuudessa tietoa Karusellin palveluja käyttäviltä perheiltä ja kehittää toimintaa sen pohjalta. Tässä voisi olla aihe tulevien yhteisöpedagogiopiskelijoiden opinnäytetyöhön.

Karusellin toiminta on uutta ja ainutlaatuista Suomessa, joten vastaavaa opinnäytetyötä ei ole aikaisemmin tuotettu. Saimme tämän työn kautta konkreettisia kehittämissuhteita Karusellin toiminnan kehittämiseksi tässä hetkessä. Pääsimme syventymään aiheeseen ja opimme siitä lisää. Pystyimme vastaamaan kaikkiin kehittämiskysymyksiimme ja koemme tästä syystä opinnäytetyömme olevan onnistunut.

LÄHTEET

Anttila P. (1998) *Tutkimisen taito ja tiedonhankinta, Metodix - Metoditietämystä kaikille*. Haettu 22.5.2025 osoitteesta <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#9.1.5%20Survey%20eli%20kyselytutkimus>

Aseman lapset ry. (n.d.). *Walkers-autotoiminta*. Haettu 21.3.2025 osoitteesta <https://asemanlapset.fi/toimintamuotomme/walkers/walkers-on-wheels/>

Autismiliitto. (2025). *Autismiliiton esteettömyysohjelma*. Haettu 14.5.2025 osoitteesta <https://autismiliitto.fi/materiaalia/esteettomyys>

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). *The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation*. 497–529, Haettu 14.2.2025 osoitteesta

https://www.researchgate.net/profile/Mark-Leary-2/publication/15420847_The_Need_to_Belong_Desire_for_Interpersonal_Attachments_as_a_Fundamental_Human_Motivation/links/5b647053aca272e3b6af9211/The-Need-to-Belong-Desire-for-Interpersonal-Attachments-as-a-Fundamental-Human-Motivation.pdf

Forss P. & Vatula-Pimiä M-L. (2014). *Sosiaalinen turva ja hyvinvointi*. 5, uudistettu painos. Edita Publishing Oy.

Humanistinen ammattikorkeakoulu. 2025. *Yhteisöjen kehittäjä - neljä suuntautumisvaihtoehtoa*. Haettu 12.5.2025 osoitteesta <https://www.humak.fi/koulutus/yhteisopedagogi-amk/>

Ihmisoikeuskeskus. (n.d.). *YK:n vammaisyleissopimus*. Haettu 14.5.2025 osoitteesta <https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/vammaisten-henkiloiden-oikeudet/yk-n-vammaisyleissopimus/>

Innokylä. (2023). *Koivukylän malli – osallisuuden, yhteistoimijuuden ja yhteisjohtajuuden periaatteella toimiva lapsiperheiden avoin kohtaamispaikka*, Haettu 21.3.2025 osoitteesta

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/koivukylan-malli-osallisuuden-yhteistoimijuuden-ja-yhteisjohtajuuden-periaatteella>

Invalidiliitto. (n.d.). *Esteettömyys*. Haettu 24.4.2024 osoitteesta <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>

Kuisma, S. (15.9.2024). *MLL:n liikkuva kohtaamispaikka kulkee perheiden luokse*. Haettu 17.5.2025 osoitteesta <https://www.salonjokilaakso.net/mln-liikkuva-kohtaamispaikka-kulkee-perheiden-luokse/>

Kuntaliitto. (n.d.). *Mitä on saavutettavuus, mitä sillä saavutetaan ja ketkä siitä hyötyvät?* Haettu 15.5.2025 osoitteesta <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/saavutettavuusopas/2-mita-on-saavutettavuus>

Lastensuojelun keskusliitto. (2024). *Kaikkien perheiden paikka – Vertais- ja itsearviointin työkalu kohtaamispaikkatoiminnan laadunarviointiin ja kehittämiseen*. Haettu 21.3.2025 osoitteesta <https://www.lskl.fi/perheetkeskioon/kohtaamispaikka/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2020). *“Perhekahvila on henkireikä - vanhemmat saavat energiaa ja voimavaroja arkeen toistensa seurasta ja vertaistuesta”*. Haettu 23.5.2025 osoitteesta

<https://www.mll.fi/tiedotteet/perhekahvila-on-henkireika-vanhemmat-saavat-energiaa-ja-voimavaroja-arkeen-toistensa-seurasta-ja-vertaistuesta/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2025a). *Infograafi MLL:n perhekahviloista*. Haettu 23.5.2025 osoitteesta https://www.mll.fi/wp-content/uploads/2024/06/perhekahvilat_infograafi_2025_1920x1080.pdf

Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2025). *Perhekahvilakysely*. Haettu 21.3.2025 osoitteesta https://www.mll.fi/wp-content/uploads/2025/02/Perhekahvilakysely_2024_tulokset_julkinen_lopullinen.pdf

Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry. (2017). *Huomaa minut!: Osallisuustyökalu palautteen keräämiseen alle kouluikäiseltä lapselta*. MLL:n Varsinais-Suomen piiri ry, Turku.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry. (2023). *Tutustu meihin*. Haettu 14.3.2025 osoitteesta <https://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/tutustu-meihin-2/>

Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry. (2025). *Toiminta Salossa ja Somerolla*. Haettu 22.4.2025 osoitteesta <https://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/moodi/salon-ja-someron-seutu/>

Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri. (n.d.). *Koivukylän malli*. Haettu 21.3.2025 osoitteesta <https://uudenmaanpiiri.mll.fi/perheille/koivukylanavoinkohtaamispaikka/koivukylan-malli/>

Me-Säätiö. (2022). *Melvio: Jottei yksikään lapsi tai nuori jäisi syrjään*. Haettu 22.4.2025 osoitteesta <https://www.mesaatio.fi/vaikuttavuus/melvio>

Mieli ry. (2023). *Vanhemmuus*. Haettu 18.2.2025 osoitteesta <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/perheet/vanhemmuus/>

Procountor. (n.d.). *Benchmarking - mitä tarkoittaa benchmarking?* Haettu 14.2.2025 osoitteesta <https://procountor.fi/taloushallinnon-sanakirja/benchmarking/>

Sauristo, H. & Parikka, E. (22.3.2014). *Benchmarking-menetelmä työyhteisön kehittämisessä*. Haettu 14.2.2025 osoitteesta <https://blogit.metropolia.fi/uudistuva-sosiaalialan-osaaminen/2014/03/22/benchmarking-menetelma-tyoyhteison-kehittamisessa/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2023). *Kohtaamispaikka*. Haettu 12.4.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus/kohtaamispaikka>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). *Perhekeskus*. Haettu 22.4.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2025). *Esteettömyys ja saavutettavuus*. Haettu 14.5.2025 osoitteesta <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/esteettomyys-ja-saavutettavuus>

Tormulainen A., & Kauppinen E. (2022) *Liikkuen läsnä, hetkessä teille: Tutkimusraportti liikkuvasta nuorisotyöstä*. Julkaisuja 240. Nuorisotutkimusverkoston julkaisut.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue. (2025). *Vauvaperhetapahtumia salolaisille ja somerolaisille perheille – tietoa vauva-arkeen liittyvistä asioista*. Haettu 2.2.2025 osoitteesta. <https://www.varha.fi/fi/ajankohtaista/vauvaperhetapahtumia-salolaisille-ja-somerolaisille-perheille-tietoa-vauva-arkeen-liittyvista>

Väisänen L., Niemelä M., Suua P. (2009). *Sanat työssä: Vuorovaikutus ammattitaitona*. 1. painos. Vammalan Kirjapaino Oy.

LIITTEET

Liite 1. Kysely ohjausryhmän jäsenille. Kaikkien perheiden paikka -arviointityökalun kysymykset 21–25.

Kysymys 21. Kohtaamispaikkatoiminnan alueellinen koordinointi

1 / Alueella toimivat perheiden kohtaamispaikat toimivat itsenäisesti. Toimintaa ei koordinoida hyvinvointialueen, kunnan tai muun erikseen sovitun alueen tasolla.

2 / Alueen kohtaamispaikkatoimijat tuntevat toisensa kohtuullisen hyvin, mutta kohtaamispaikkatoiminnan koordinointi on vähäistä ja/tai satunnaista.

3 / Alueen kohtaamispaikkatoiminta on jossain määrin koordinoitua. Vastuista on sovittu ja toiminnot aikataulutettu yhteiseen toimintakalenteriin.

4 / Alueella toimii kohtaamispaikkatoimijaverkosto, jonka koordinaatiosta vastaavat joko nimetty henkilö(t) tai /taho(t). Verkosto kokoaa alueen kohtaamispaikkatoimijat laajasti. Toiminta perustuu sopimukseen ja sovittuihin käytäntöihin.

Kysymys 22. Kohtaamispaikkatoiminnan kytkeytyminen perhekeskustoimintaan

1 / Kohtaamispaikkatoiminnan kytkeytyminen perhekeskustoimintaan on löyhää hyvinvointialueella.

2 / Kohtaamispaikkatoiminta on jossain määrin osa hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa.

3 / Kohtaamispaikkatoiminta on kirjattu osaksi perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa tai vastaavaa asiakirjaa.

4 / Edellisen lisäksi kohtaamispaikkatoiminta on toiminnallinen osa hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa. Yhteistyön käytännöistä ja resursoinnista on sovittu.

Kysymys 23. Kohtaamispaikkatoiminnan suunnitelmallisuus

1 / Toimintaa suunnitellaan vuosi kerrallaan pääsääntöisesti kunkin organisaation toiminnan tavoitteiden näkökulmasta.

2 / Alueen kohtaamispaikkatoimijat ovat tietoisia toistensa tavoitteista ja suunnitelmista, ja ne huomioidaan oman toiminnan suunnittelussa.

3 / Alueen kohtaamispaikkatoimijat yhteen sovittavat tavoitteitaan ja suunnitelmiaan.

4 / Alueen kohtaamispaikkatoiminta perustuu yhteisiin tavoitteisiin ja pidemmän aikavälin suunnitelmaan.

Kysymys 24. Kohtaamispaikkatoiminnan alueellisista resursseista sopiminen ja niiden yhteensovittaminen

1 / Kohtaamispaikkatoiminnan alueellisista resursseista sopiminen ja niiden yhteensovittaminen.

2 / Kohtaamispaikkatoiminnan resursseista sopiminen ja niiden yhteensovittaminen on satunnaista. Kaikki oleelliset toimijat eivät ole mukana.

3 / Kohtaamispaikkatoiminnan alueellisen tason resursseja tarkastellaan, niistä sovitaan ja niitä kehitetään kokonaisuutena. Kaikki oleelliset toimijat ovat mukana.

4 / Edellisen lisäksi varmistetaan, että resurssit jakaantuvat tasapuolisesti mm. perheiden tarpeet, eri toimijat ja maantieteelliset seikat huomioiden. Resurssien käytöstä ja kohdentumisesta sovitaan

sopimuksilla.

Kysymys 25. Alueen perheiden tuntemus ja kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen perheiden tarpeiden mukaisesti

1 / Kohtaamispaikkatoiminnan alueellisista resursseista ei ole sovittu eikä niitä ole sovitettu yhteen.

2 / Alueen lapsiperheitä koskevaa tietoa hyödynnetään jossain määrin kohtaamispaikkatoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

3 / Alueen lapsiperheitä koskevaa tietoa kerätään kohtuullisen monipuolisesti (kyselyt, jalkautuminen, arvioinnit, tilastot tms.), ja sitä käytetään kohtaamispaikkatoiminnan suunnittelun ja kehittämisen tukena.

4 / Alueen kohtaamispaikkatoiminta perustuu monipuoliseen tietoon (kyselyt, jalkautuminen, arvioinnit, tilastot tms.), jota kohtaamispaikkatoimijaverkosto hyödyntää systemaattisesti ja säännöllisesti toiminnan suunnittelun ja kehittämisen tukena.